

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 10.10.2005

Číslo: Ročník 15 (2005), Číslo 3

Sekce: Okénko do světa

Název článku: Třemi zeměmi Evropské unie

Autor: Lenka Málková

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=607>

Třemi zeměmi Evropské unie

Lenka Málková

Putování po zajímavých knihovnách Slovenska, Maďarska a Rakouska, které pořádalo Sdružení knihoven ČR ve dnech 27.4. – 29.4. 2005, se zúčastnilo kolem dvou desítek knihovnic z českých knihoven a jeden knihovník. Osvědčenou průvodkyní a tlumočnicí z němčiny byla paní ing. Marie Matoulková z Moravské zemské knihovny v Brně, která se zasloužila o hladký a příjemný průběh zájezdu.

Po zdolání několikahodinové cesty z Brna nás v Nitře čekala návštěva Krajské knihovny Karola Kmeťka, při které nás provázela její stále usměvavá ředitelka PhDr. Marta Pernická. Jak už bývá u Slováků zvykem, velmi srdečné přivítání se neobešlo bez malého pohoštění, posezení a zcela neformální diskuse. Paní ředitelka nás seznámila s činností knihovny, s úspěchy v oblasti práce s dětským čtenářem i s problémy s pronájmem budovy, ve které knihovna sídlí. Následovala prohlídka knihovny. Prostory a jejich vybavení jsou velmi skromné, ale plně funkční. Využit je skutečně každý centimetr plochy včetně chodeb. Knihovna plní funkci obecní knihovny pro město Nitra, regionální knihovny pro okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce a krajské knihovny pro regionální knihovny Nitranského kraje. Knihovna nese jméno významného církevního hodnostáře, J. E. arcibiskupa Dr. Karola Kmeťka (1875-1948), který se velkou měrou zasloužil o duchovní a politický růst Slovenska v těžkých chvílích jeho historie. Stal se prvním slovenským arcibiskupem v moderních dějinách Slovenska. Byl zastáncem demokracie, protestoval proti nelidskosti, rasismu a bezohlednosti.

Další navštívenou nitranskou knihovnou byla Diecézní knihovna, která uchovává nejcennější sbírku původní literatury na Slovensku. Prvopočátky knihovny spadají až do 12. století. Už tehdy existovala sbírka rukopisných kodexů, která se rozrůstala z darů a z pozůstatostí církevních a světských hodnostářů, takže při soupisu provedeném v roce 1828 měla 6 129 svazků. Literárně činný nitranský biskup A. Roškoványi dal adaptovat pravé křídlo Velkého semináře a vytvořil zde velkou reprezentační diecézní knihovnu. Knihovně věnoval Roškoványi i vlastní sbírku v rozsahu 19 365 svazků. Když byla knihovna v roce 1885 slavnostně otevřena, obsahovala 32 223 svazků. Dnes knihovna shromažďuje kolem 66 000 svazků. Kromě teologické literatury se zde nacházejí díla z historie, geografie, přírodních věd, filozofie, pedagogiky, bibliografie, práva, literatury a jazykovědy. Dále jsou zde encyklopedie, historické rukopisy a časopisy. Z jazykového hlediska převládá latina, němčina a maďarština. Nejvzácnější částí fondu jsou prvotisky vydané do r. 1500.

Druhý den byla na programu návštěva Budapešti. Sídlem maďarské Národní Széchényiho knihovny je hrad v Budíně (Buda) na levém břehu Dunaje. Knihovna byla založena v roce 1802 díky maďarskému aristokratovi a vlastenci hraběti Ferenci

Széchényimu, po kterém byla i pojmenována. Tento mecenáš pátral po maďarských knihách doma i v cizině a vytvořil z nich sbírku, kterou věnoval národu. Hned v následujícím roce byla v Pešti otevřena všem přístupná veřejná knihovna. Széchényiho vlastenecký čin vyvolal celonárodní odezvu. Přicházely další dary jako osobní příspěvky k zajištění co možná nejúplnější národní knihovny. Po založení maďarského Národního muzea se knihovna stala jeho součástí. Teprve v roce 1949 se knihovna od muzea oddělila a stala se samostatnou institucí nesoucí dnešní jméno. Od roku 1985 sídlí v paláci budínského hradu. Knihovna shromažďuje díla vydaná v Maďarsku v maďarštině nebo v kterémkoli jiném jazyce, dále díla napsaná maďarskými autory nebo ve spolupráci s nimi v jiných jazycích než v maďarštině a mimo území Maďarska, a konečně díla publikovaná v zahraničí v cizích jazycích, která se zabývají maďarskou tematikou. V současnosti čítají její fondy kolem 7 milionů knihovních jednotek. V knihovně jsou takové vzácnosti, jako první tištěná kniha v Maďarsku *Chronica Hungarorum*, která byla vytištěna a vydána v roce 1473.

Třetí den začal návštěvou Univerzitní knihovny v Bratislavě, která byla po rozsáhlé, dva roky trvající rekonstrukci 19. dubna 2005 otevřena pro veřejnost. Stavební investice si vyžádala téměř půl miliardy slovenských korun. Dnes má knihovna k dispozici prostory bývalého kláštera klarisek, paláce Uherské královské komory a palác Leopolda de Pauliho. V průběhu roku ještě dobudují další prostory, hlavně podzemní a nové sklady. Většina odborných útvarů, knihovních fondů a služeb je v uvedených budovách. Vedle klasických knihovnických služeb bude knihovna častěji organizovat různé přednášky, výstavy a další vzdělávací akce. Vždyť projektantům a stavbařům se podařilo z prostorů bývalé kotelny vykouzlit dnešní přednáškový sál pro 120 návštěvníků. Při zavření knihovny před dvěma roky knihovna evidovala 19 300 čtenářů. Staré čtenářské průkazy jsou však minulostí. Každý návštěvník dostane nový průkaz, čipovou kartu, která je jakýmsi pasem, se kterým se dostanete do všech tří zrekonstruovaných budov a v nich do všech fondů a specializovaných pracovišť. Větší důraz se však klade na bezpečnostní opatření. Věci si návštěvníci musí odložit v šatně, až potom mohou projít turniketem dovnitř. Karty se budou vydávat na počkání, měsíční karta stojí 50 slovenských korun, roční 150. Platí se však jen za výrobu karty, její prodlužování bude zadarmo. Ve studovnách je asi 50 počítačů, které budou uživatelé moci volně využívat na psaní, vyhledávání na internetu a na elektronickou poštu. V přízemí je 36 počítačů pro vstup do katalogů. Pro porovnání: v roce 2003 zavírali prostory s 10 počítači se vstupem do katalogů a s 10 s přístupem na internet. Vedení knihovny bude do konce pololetí z řad veřejnosti přijímat náměty a nápady na zlepšení služeb a autorovi nejlepšího nápadu udělí odměnu 20 tisíc slovenských korun.

Přímo nad stanicí metra Burgasse-Stadthalle se nachází nová budova Hlavní městské knihovny ve Vídni (Hauptbücherei Wien), která byla otevřena v roce 2003. Ta byla poslední zastávkou na naší cestě třemi zeměmi EU. Knihovna je dílem architekta Ernsta Mayra, jehož návrh vyhrál v soutěži pořádané Evropskou unií. Nosná konstrukce překlenující tři patra budí dojem, že budova je zavěšena nad kolejemi stanice a zároveň je umístěna přímo mezi dvěma jízdnicemi pruhy vídeňského „Gürtelu“, jedné z nejrušnějších tříd města. Rozměrná skleněná průčelí nabízejí kouzelnou vyhlídku na město. Do knihovny se vstupuje velkorysým otevřeným schodištěm, kterým se dostanete až na střechu nad náměstím Urban Loritz, jež bylo renovováno před několika lety. To vše vytváří kosmopolitní pocit a signalizuje volný přístup k informacím. Prostorné místnosti knihovny s internetovými stanicemi a poslechovými boxy, čtenářské koutky i kavárna umístěná ve skleněné rotundě navozují atmosféru příznivou pro čtení a přemýšlení. Knihovna, která je 150 metrů dlouhá a 26 metrů široká, nabízí využitelnou plochu 6 000 m². Fond je tvořen 240 000 svazky tištěných dokumentů (knih, hudebnin a periodik) a 60 000 položkami elektronických médií (CD, CD ROM, DVD a video).

Nezbývá než konstatovat, že exkurze v knihovnách se vydařily, přinesly účastníkům nové poznatky a především inspiraci do další práce. Pro milovníky internetu ještě webové stránky navštívených knihoven (kromě Diecézní knihovny v Nitře):

<http://www.ksknitra.sk>

<http://www.oszk.hu>

<http://www.ulib.sk>

<http://www.buechereien.wien.at>

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz
· knihovna@svkhk.cz · studovna@svkhk.cz · <http://www.svkhk.cz>